

Nagy Sándor (1916–1994)

Fájdalmas veszteség: 1994. november 14-én elhunyt *Nagy Sándor* egyetemi tanár, a neveléstudomány doktora, aki 1961–1985 között lapunk főszerkesztője volt.

A szegedi egyetemen szerzett középiskolai tanári diplomát 1943-ban, tanárképző intézeti, később főiskolai tanárként dolgozott, majd – végigjárva a pedagóguspálya több állomását – az Eötvös Loránd Tudományegyetem pedagógia tanszékének oktatója, végül tanszékvezető professzora lett.

Egyetemi kutató és oktató tevékenysége mellett a tudományos közéletnek is aktív részese volt. Szervezőmunkája nélkül nem jöhetett volna létre 1954-ben a Pedagógiai Tudományos Intézet (amelyet aztán hat esztendeig igazgatóként vezetett), nem jelenhetett volna meg – több mint tíz esztendei kényszerű szünet után – a Magyar Pedagógia. Az ő kezdeményező-készsége kellett ahhoz is, hogy a pedagógia kutatói számára újabb publikációs lehetőség teremtsék meg a „Tanulmányok a neveléstudomány köréből” címmel megjelenő évkönyv formájában.

A négykötetes pedagógiai lexikon főszerkesztőjeként – s részben szerzőjeként – munkatársaival együtt olyan maradandó produktumot hozott létre, amely hosszú esztendőkre befolyásolta a pedagógiával foglalkozók széles körének gondolkodását. Főiskolai, egyetemi hallgatók, a pedagógia jelenségeit vizsgáló-kutató szakemberek és gyakorló pedagógusok egyaránt alpműként kezelték a lexikont.

Hasonlóképpen meghatározó szerepre tett szert ezeknek az évtizedeknek a pedagógiai gondolkodásmódjában *Nagy Sándor* didaktikája. Oktatáselmélete, amelyet kandidátusi disszertáción és akadémiai doktori értekezésen kívül jegyzet, tankönyv formájában több ízben is kimunkált, újra és újra átgondolva és közérthető formában megfogalmazva az oktatás és nevelés, a tanítás és tanulás alapvető kérdéseit, összefüggéseit, problémáit. „Didaktika” című könyve 1958-ban jelent meg először, ezt követte számtalan kiadás, átdolgozás, fordítás – köztük japán nyelvre is. „Az oktatáselmélet alapkérdései” című egyetemi tankönyve 1981-ben látott napvilágot tovább fejlesztve az előző kötet tartalmát, integrálva, szintetizálva az oktatáselmélet újabb eredményeit.

Ez a szintetizáló-integráló törekvés, az újabb irányzatokat is figyelemmel kísérő és regisztráló jelleg figyelhető meg *Nagy Sándor* utolsó nagyszabású munkájában is. Arra az oktatáselmélet-tankönyvre gondolunk, amelynek elkészítésére egykori kollégái kérték fel az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia Tanszékén. Ez a kötet az „Oktatás folyamata és módszerei” címet viselve került a hallgatók kezébe 1993-ban.

Pedagógusok generációi olvasták-tanulmányozták *Nagy Sándor* didaktikai műveit, kutatók generációi polemizáltak ezzel a didaktika-felfogással – megfogalmazva eközben saját koncepciójukat oktatásról, tanításról, tanulásról. Így fejlődik-gazdagodik, így lesz egyre árnyaltabb az a gyakorlattól elszakíthatatlan tudomány, amit pedagógiának nevezünk.

Nagy Sándor életműve meghatározó részévé vált a magyar pedagógia történetének. A pedagógiatörténet feladata ennek az örökségnek feltárása-elemzése. De emlékeit nemcsak tudományos publikációi őrzik – tanítványaiban tovább él személyes hatása, embersége, példaértékű tanári habitusa.

Pukánszky Béla